

ENVER LJUBOVIĆ

**SENJSKA PLEMIĆKA OBITELJ KRAJAČ - KRAJATZ -
KRAJATCH**

Enver Ljubović
Vladimira Čopića 1
HR 53270 Senj
enver.ljubovic@gmail.com

UDK: 929.52(497.5) Obitelj KRAJAČ
Izvorni znanstveni članak
Ur.: 2011-10-10

Autor opisuje znamenitu senjsku plemićku obitelj koja se bavila trgovinom i pomorstvom. Donosi grb s opisom i rodoslovlje senjske grane Krajača. Plemstvo i grb je obitelji dodijeljeno od hrvatsko-ugarskog kralja Leopolda I. (1657.-1705.), a potvrđeno je i proglašeno na sjednici Hrvatskog sabora 1660. *Litarae nobiles* dobiva Ivan Krajač (Joannis Kraiach) kao armalist-ratnik. Krajači su nosili dva plemićka pridjevka "od Steničnjaka" i "od Blatnice", a pripadaju vjerojatno prastaraj hrvatskoj plemićkoj obitelji. Moguće je da je ova obitelj još u 15. st. pripadala bratstvu plemenitaških obitelji Steničnjaka. Spominje se u različitim dokumentima županije Goričke. U jednom dokumentu Sudbenog stola Steničnjaka od 29. srpnja 1572, spominje se Kata Krajač, udova Petra Krajača. Ovo prezime se spominje i u popisima vojnih posada Senja i Otočca 1551. U drugoj polovici 17. st. nakon ugušenja Zrinsko-frankopanske otpora Krajači se pojavljuju tajno u Ladviču kod Crikvenice. Nakon ugušenja otpora Zrinskih i Frankopana izgubili su sva imanja koja su imali, pa su se morali skrivati i tajiti svoje plemićko podrijetlo. Važan dokument za povijest obitelji je pisani prijepis oporuke Ivana Krajača, sina Tomina. Ivan je imao tri sina: Tomu, Ivana i Matu. Tomo se odselio u Senj i utemeljio je senjsku lozu Krajača. Tomini sinovi Ivan (1812.-1881.) i Rafael (1817.-1885.) osnivaju, zajedno s nekoliko senjskih trgovaca, Senjsko brodarsko društvo. Rafael je bio jedan od najpoznatijih senjskih trgovaca i smatra se utemeljiteljem druge grane Krajača. Od Ivanovih potomaka poznat je Ladislav (1857.-1928) veletrgovac, saborski zastupnik, gradonačelnik i počasni grčki konzul u Primorju koji je ujedno i utemeljitelj Prvog hrvatskog parobrodarskog društva u Senju. Ivan Krajač (1877.-1945.) bio je ministar gospodarstva i trgovine Kraljevine SHS i poznati planinar. Vuk Krajač (1894.-1962.) publicist, službuje u Trgovačkoj komori u Zagrebu i Ministarstvu trgovine i industrije u Beogradu. Utemeljitelj je Gradskog muzeja u Senju i doživotni počasni konzervator Senja. Osim senjske loze Krajača, postoji i crikvenička te moravska loza ove poznate trgovačke obitelji. Senjska loza Krajača je bila rodbinskim i ženidbenim vezama povezana s mnogim plemenitaškim obiteljima u Hrvatskoj i Europi. Krajači su u povijesti, kulturi i gospodarstvu Senja ostavili dubok trag, zbog gospodarske aktivnosti ovoga pomorskoga i lučkog grada.

Glavne riječi: Senj, obitelj Krajač, plemstvo, grb, trgovina, pomorstvo, gospodarstvo

Sl. 1. Obiteljski grb

ŠTIT:¹ Štit raščetvoren sa zlatnim štitićem u sredini na kojem se nalazi srebrni križ: u 1. crvenom polju stoji zlatan lav sa sabljom u desnoj šapi; u 2. plavom polju brod s tri jedra; u 3. polju na zelenoj podlozi red crvenih i bijelih polja (šahovnica); u 4. plavom polju zlatan lav (isti kao u 1. polju).

NAKIT: Iz okrunjene kacige raste zlatan lav (isti kao u štitu).

PLAŠT: Zlatno-plav i crveno- srebrn

Plemstvo i grb priznato i ponovno dodijeljeno od austrijskog kralja Ferdinanda III. 1635. godine, a potvrđeno i proglašeno na sjednici Hrvatskoga državnog sabora 1660. godine Ivanu Krajaču.²

¹ V. A. DUIŠIN, 1938, 5-8, 25-34; E. LJUBOVIĆ, 2001,106-110.

² Heraldiciari moraju paziti na "iura regalia", a Hrvatski sabor, baš kao i Ugarski, priznaju samo izbor svoga "kralja", "cara" nikada. Oni priznaju samo zajedničke "kraljeve". Jedina iznimka u vladarskom nizu (1527.-1916.) bio je Josip II. kao "rimsko-njemački car" (1780.-1790.), apsolutistički vladar, tj. bez saziva Sabora i zasebne krunidbe. O hrvatskom plemstvu obitelji Krajač svjedoči ovjerovljeni zaključak Hrvatskog državnog sabora pisan na latinskom jeziku koji se danas čuva u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu. Iz originalnog teksta Zaključaka Sabora Kraljevine Hrvatske i Slavonije od 23. srpnja 1660. godine, koji se čuva u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu, knjiga I., str. 248., saznajemo da je Ivan Krajač bio zet Jurja pl. Delića. Sačuvani nacrt grba nalazi se na pergameni i nosi oznaku godine 1635., a grb je izrezan iz teksta grbovnice koja je radi skrivanja plemstva po svoj prilici uništena. Nakon proglašenja hrvatskog plemstva Ivana Krajača, ova obitelj se u povijesnim dokumentima više ne spominje, pa se pojavljuju tek krajem 17. st. u zaselku Ladvič iznad Crikvenice, tj. na bivšem imanju krčkih knezova Frankopana, gdje su živjeli kao siromašni poljodjelci, skrivajući svoje plemićko podrijetlo jer su bili velike pristalice i gorljivi suradnici Zrinskih i Frankopana, pa je

Grb je dodijeljen, po svoj prilici, za vrijeme austrijskog cara Ferdinada II. te u Hrvatskom saboru naknadno predložen i kasnije odobren. Grbovna povelja na latinskom jeziku o dodjeli plemstva i grba je na pergameni, a nalazila se u obitelji Krajač u Senju. Obitelj Krajač je nosila dva stara plemićka pridjevka: "od Steničnjaka" i "od Blatnice". Krajači pripadaju prastaraj hrvatskoj plemićkoj obitelji koja se u nekim povijesnim dokumentima spominje i pod imenom Sartor-Sartorius, (lat. krojač), a "o" mjesto "a" u prezimenu obitelji Krajač zasigurno je nastalo rektifikacijskim prijevodom prema latinskoj riječi "*sartor*" u prijevodu na hrvatski jezik *krojač*.

Postoje tri srodne loze ove poznate obitelji: crikvenička, senjska i moravska.

Ova obitelj je još u 15. st. pripadala bratstvu plemenitaških obitelji Steničnjaka, koja je pripadala starohrvatskoj slobodnoj plemićkoj općini stare županije Goričke. Spominju se i u Modruškom urbaru iz 1486. godine kao utjecajni plemeniti ljudi.

Radoslav Lopašić u djelu "Oko Kupe i Korane" navodi da su sinovi Jurja Budačkog "od Buča", Bartol i Nikola, kanonik zagrebački, kupili 1490. godine imanje Blatnicu od plemića Matka, sina Martina Krajača s pridjevkom "od Steničnjaka".³ Vlasnik posjeda Stenjičak bio je Matija Frankopan, kanonik zagrebački. Njihova imena nalaze se u navedenom kupoprodajnom ugovoru iz 1490. godine za Krajačevo imanje Blatnicu koje se nalazilo u Čitluku u zapadnoj Hercegovini.

Krajači su tada prodali svoje staro imanje sinovima Jurja Budačkoga, Jurju i Nikoli, te su se iz tih krajeva preselili u Stenjevec. Nakon toga Martinov sin Matko uzima pridjevak "od Stenjičnjaka"⁴, kako bi naglasio pripadnost novome kraju u koji su se doselili.⁵

To je bilo vrijeme kada su Osmanlije zauzeli Hercegovinu (oko 1482. godine), pa je veliki broj hrvatskog-katoličkog pučanstva morao napustiti svoj zavičaj i skloniti se u sigurnije krajeve. Danas ne znamo točnu lokaciju mjesta Blatnice, ali se pretpostavlja da se nalazila u jednoj od triju starohrvatskih župa

nakon njihovog ubojstva u Bečkom Novom Mestu 1671. godine i njima prijetila velika opasnost. Sve obiteljske relikvije koje pokazuju povijesni kontinuitet ove obitelji dobro su sačuvali, pa se danas nalaze u njihovih potomaka u Senju i Zagrebu.

³ R. LOPAŠIĆ, 1895, 94.

⁴ Stari utvrđeni srednjovjekovni grad Stenjičnjak izgrađen je tijekom 12. st., a bio jedan od najvećih gradova u srednjovjekovnoj Hrvatskoj. Danas se ovo mjesto zove Sjeničak i nalazi se u Karlovačkoj županiji.

⁵ R. LOPAŠIĆ, 1895, 94.

oko Neretve, Rastočka, Mokro i Dalen.⁶ Ova obitelj se tijekom 16. st. više puta u različitim povijesnim dokumentima spominje na području županije Goričke.

U ispravi, odnosno u jednoj glagoljskoj pisanoj listini koja je bila izdana u Steničnjaku 10. rujna 1542. godine,⁷ navodi se među ostalim i ime Ivana Krajača kao svečanog i povjerljivog svjedoka.

U crkvi sv. Luke u Bihaću (danas džamija Fethija) pronađeno je nekoliko ulomaka epitafa s nadgrobnog spomenika Sartor-Krajača, a ovaj epitaf pokazuje da je neki Krajač, koji je pokopan u crkvi, bio odličnik grada Bihaća, jer su u ovoj crkvi bili pokapani samo gradski odličnici. Vjerojatno je spomenuti Krajač imao i isklesan kameni reljefni grb na nadgrobnom spomeniku koji je određivao njegov plemićki status. Među stanovnicima mjesta Krstinja kod Vojnića spominje se ime Šimuna Krajača.⁸

U dokumentima iz 1549. godine spominje se ime Blaža Krajača, plemića iz Velike Kladuše. U jednom rješenju suda u Dubovcu kod Karlovca od 27. travnja 1550. godine spominje se kao «ovodnik i odomašnik među dobri i plemeniti ljudi» uz ostale navedene plemiće i Lukša Krajač.⁹

U jednom dokumentu Sudbenoga stola grada Steničnjaka od 29. srpnja 1572. godine u parnici u svezi s posjedovanjem vrta i kuće između Jurja Krpačića i Martina Zajića, spominje se Kata Krajač (Krayach), udovica pok. Petra Krajača. U ovom dokumentu je ovo prezime napisano u obliku Krayatch, a tako je napisano i u drugim povijesnim dokumentima.¹⁰

U vrijeme prvih osmanskih napada na južne dijelove Goričke županije, posebice sredinom 16. st., u vrijeme najžešćih osmanskih napada na Steničnjak i okolicu, Krajači su izgubili svoje posjede, pa su bili prisiljeni bježati u Hrvatsko primorje, tj. na Krk i u Crikvenicu. Dolaze i u Senj te uglavnom služe kao obični vojnici u stalnim plaćenim vojnim posadama Senja i Otočca, a osim u Hrvatskom primorju spominju se tih godina i u Modruškoj župi.

Vrlo rano, u vrijeme osmanskih osvajanja, Krajači su izgubili svoje posjede u južnom dijelu stare hrvatske Goričke županije i bili prisiljeni pobjeći, pa ih nalazimo u Senju. Sačuvan je i popis vojne posade tvrđave Senj iz 1540. godine, odnosno blagajnički registar o visini plaća članova stalne vojne posade, a među tim članovima nalazi se i ime Nikole Krayatscha (Krajača).¹¹

⁶ S. ŠKRGATIĆ, 2010, 117.

⁷ Ova isprava danas se nalazi u Arhivu HAZU u Zagrebu.

⁸ R. LOPAŠIĆ, 1895, 94.

⁹ R. LOPAŠIĆ, 1879, prilozi broj 3.

¹⁰ R. LOPAŠIĆ, 1895, 24. Ovaj dokument nalazi se u Arhivu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu.

¹¹ R. LOPAŠIĆ, 1889, 395; E. LJUBOVIĆ, 2001, 107.

Sl. 2. Zvonimirov trg, danas trg Cilnica, početkom 20. st.,
(arhiva Gradskog muzeja Senj)

U popisu vojne posade tvrđave Otočac iz 1540. godine nalazilo se ime Jurja Krayatscha (Krajača) s mjesečnom plaćom od 8 forinti.¹² U popisu vojne posade Senj iz 1551. godine Krajači se više ne spominju, dok se u popisu vojne posade tvrđavnog haramijskog naselja Otočac Krajači spominju i 1540. i 1551. godine. Stjepan Pavičić tvrdi da se možda neki njihov predak preselio iz Otočca u Senj, bilo zbog obnašanja vojničke službe ili iz sigurnosnih razloga.¹³ Dolaskom u grad Senj istaknuli su se u pomorskim, brodovlasničkim i trgovačkim poslovima, pa je u njihovu grbu prikazan lik srednjovjekovnog trojedrenjaka, što je doista i simbol brodarske tradicije još iz krajeva odkuda su doselili Krajači, tj. iz stare hrvatske Goričke županije. U privatnom arhivu grofa Kulmera u Cerniku bilo je pohranjeno staro rodoslovlje obitelji Krajač bez ikakve oznake godina.

¹² R. LOPAŠIĆ, 1889, 393. U sličnom popisu, odnosno registru mjesečnih plaća iz 1651. godine Krajači se više ne spominju kao pripadnici stalne vojne posade. Naime, prvi dolazak članova obitelji Krajač u Senj na vojničku službu, gdje su se istaknuli ili kao vojnici ili kao mornari, a neki među njima i kao brodovlasnici, zapravo su nastavili svoju brodarsku tradiciju s rijeke Kupe u staroj hrvatskoj Goričkoj županiji.

¹³ S. PAVIČIĆ, 1962, 167.

**RODOSLOVLJE KRAJACHA-KRAJAČA IZ ARHIVA GROFA KULMERA IZ
CERNIKA¹⁴
KRAJACH
Martinus
Krajach, genit**

Georgium

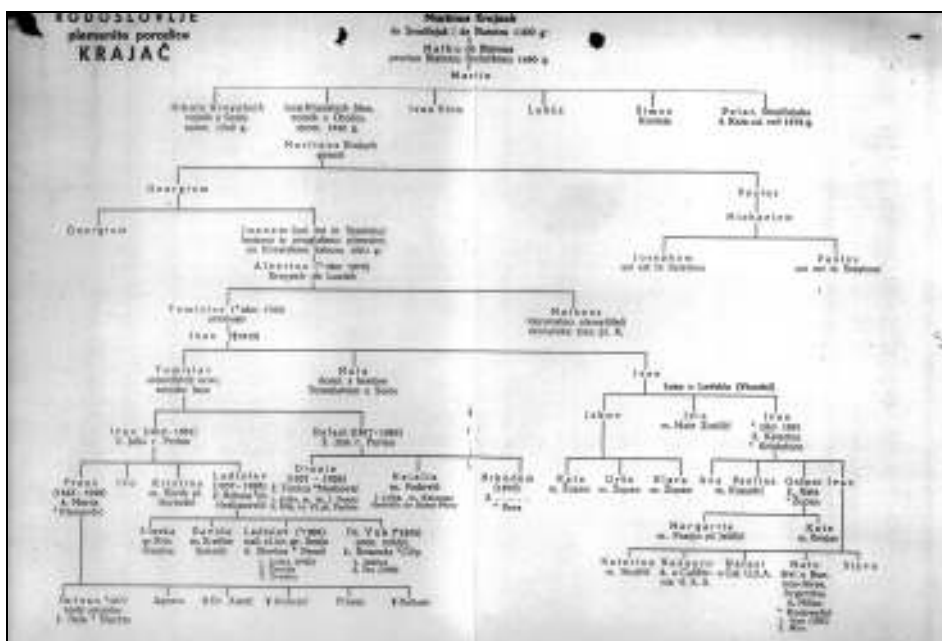
Paulos

Michaellem

Georgium Joanen
 qui est in Seszione

Josephum
qui est in Seszione

Paulos
qui est
in Seszione

Sl. 3. Rodoslovlje senjske plemićke obitelji Krajač

¹⁴ Ovo rodoslovlje bez oznake godina bilo je pohranjeno u arhivu grofa Kulmera u starom gradu Cerniku. Dakako, može se ustvrditi da je Ivan Krajač, isti onaj Ivan kojemu je hrvatski sabor 1660. godine priznao staro hrvatsko plemstvo, a navedeni Martin je potomak Martina, čiji je sin Matko 1490. godine prodao braći utvrdu Budački i svoje staro plemićko imanje Blatnicu.

Sl. 4. Plan Senja iz 1814. (Austrijski državni arhiv Beč).

U drugoj polovici 17. st. Krajači se više ne spominju u povijesnim dokumentima u koprenom dijelu Hrvatske, ali se ubrzo pojavljuju u selu Ladviću kod Crikvenice, na bivšim frankopanskim imanjima.

U Ladviću su se skrivali i bavili poljodjelstvom, bojeći se da ih ne otkrije austrijska vojska, jer su sudjelovali u poznatom otporu Zrinskih i Frankopana protiv habsburškog apsolutizma i centralizma odnosno borili se nezavisnost Hrvatske. Nakon ugušenja otpora izgubili su sva imanja koja su imali, pa su se svakako morali skrivati i tajiti svoje plemićko podrijetlo zbog osobne sigurnosti.¹⁵

U Bakru je bio gradski vijećnik i kapetan (od 1735. do 1740. godine) Sigismund Xaver "de Sartorius". Grb mu je pronađen u desnom gornjem kutu njegova portreta, a danas se portret s grbom čuva u Gradskom muzeju u Bakru. Grb se razlikuje u potpunosti od grba obitelji Krajač. Da je ova obitelj bila u rodbinskim vezama s Krajačima još treba istražiti, ali je činjenica da podrijetlo vode od stare obitelji Sartoriusa, tj. Krojača ili Krajača.

U poznatom ratu austrijske carice Marije Terezije protiv pruskog kralja Fridrika među pandurima baruna Trenka nalazio se i jedan Krajač, koji se

¹⁵ B. BROZOVIĆ, 1938, 248-258. navodi : "Spasivši u zadnji čas glavu s par obiteljskih relikvija valjda bijegom na tadanji mletački teritorij, odakle su se s Krka, tj. mletačkog teritorija potajno vratili na frankopanski posjed, u zabačeni zaselak Ladvič, koji je do 1776. godine pripadao župi Kotor, a kasnije nakon požara župe i crkve u Kotoru, župi Crikvenica".

oženio i zauvijek ostao u Moravskoj, utemeljivši moravsku lozu plemićke obitelji Krajač (Krayatsch).

Od moravskih Krajača potekli su mnogi časnici austrijske vojske, jedan glasoviti psihijatar austrijski Josip ml. Krajač, predsjednik suda u Novom Jičinu Albert Krajač, te pukovnik Emanuel Krajač. Svi su oni bili djeca Josipa Krajača. Emaneel Krajač vratio se u Hrvatsku i oženio je Herminu pl. Pisačić. U braku sa Herminom imao je kćer Ernu Krajač koja je bila poznata hrvatska spisateljica, a živjela je u Zagrebu. U Češkoj, u gradu Pragu, sve donedavno je živio posljednji potomak ove moravske loze Krajača, Franjo Krajač, dipl. ing.

O obitelji Krajač u Ladviču sačuvani su pisani dokumenti još iz 18. st., kao npr. latincim pisani prijepis oporuke Ivana Krajača, sina Tomina, a ovaj prijepis je ovjerovljen kod Sudbenog stola u Novom Vinodolskom 20. listopada 1813. godine.¹⁶ Po istoj oporuci Ivan Krajač je kupio kuću u Ladviču, k. br. 3, od Jurja Persičića. Iz ove oporuke koja počinje nabožnim refleksijama, doznajemo da su iza smrti Ivanove ostala tri sina: Tomo, Ivan i Mato. Ivanu i Mati ostavio je nekretnine da bi ga do smrti uzdržavali, a Tomi ostavlja 40 tadanjih novčanih jedinica da bi mogao kupiti kuću u Senju. Biografskih podataka o Mati Krajaču i njegovim nasljednicima nemamo (po svoj prilici nije se ženio), a za trećeg Ivanova sina Ivana Mlađeg (iz knjige Stališ duša¹⁷ za naseljeno mjesto Ladvič) saznajemo da je imao petero djece, i svi su uglavnom živjeli u Ladviču.¹⁸

Tomo je bio oženjen sa ženom iz Vrbnika s otoka Krka, a stanovao je u maloj neuglednoj kućici uz gradske zidine u Senju, te je bio ovlašten kontrolor prodaje državne monopolske soli, dok su se kasnije njegovi sinovi u Senju bavili trgovinom i brodarstvom.¹⁹ Tomo se prvi od obitelji Krajač doselio u Senj i smatra se utemeljiteljem senjske loze Krajača. Tomini sinovi, Ivan III. (1812.-1881.) i Rafael (1817.-1885.), senjski veletrgovci, zajedno s nekoliko senjskih trgovaca (Olivieri, Bontič i Cikota) osnivaju godine 1867. Senjsko brodarsko društvo.

Ivan III. Krajač utemeljio je još 1928. godine poznatu trgovačku firmu koja je bila jedna od najboljih u Hrvatskoj, a organizirao je i prijevoz poštanskih pošiljki iz Senja u Jablanac, Žutu Lokvu i Novi Vinodolski. Organizirao je redovite parobrodarske pruge od Rijeke do Zadra, a njegova firma radila je na izgradnji senjske luke, te popravcima i održavanju ceste do Gospića i Jozefinske ceste, sve do Karlovca.²⁰

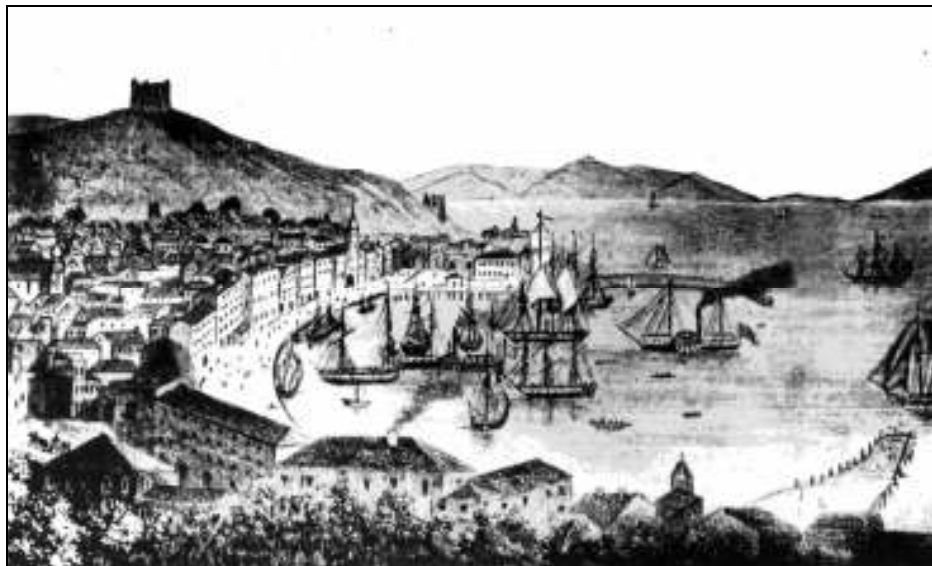
¹⁶ B. BROZOVIĆ, 1938, 252.

¹⁷ STALIŠ DUŠA (Status Animarum), Knjiga zavičajnika, Župa Kotor, mjesto Ladvič.

¹⁸ S. ŠKRGATIĆ, 2011, 120.

¹⁹ Zasigurno je Toma Krajač sa sobom u Senj ponio i grbovnu povelju o dodjeli plemstva i grba koja se danas nalazi u njegovih potomaka. Vjerojatno je Toma bio najstariji sin, pa je i naslijedio plemićku grbovnicu, a imao je u Senju sinove: Rafaela i Ivana.

²⁰ M. KOLAR-DIMITRIJEVIĆ, 1994, 253-271.

Sl. 5. Litografija Senja, Knar (Arhiva Gradskog muzeja Senj)

Rafael Tome Krajač bio je poznati senjski trgovac i osnivač druge grane roda Krajača, oženio se Senjkinjom Jelenom Ferlan (1820.-1894.). Pokopan je u groblju sveti Vid u Senju. Pored goleme gospodarske aktivnosti Rafael i njegov brat Ivan radili su na ostvarivanju ideje na izgradnji pruge iz Senja preko Like do Bihaća, pa je Rafaela u svezi s tim projektom osobno primio i austrijski car Franjo Josip I. Od Ivanovih potomaka istaknuli su se Ladislav I. (1857.-1928.),²¹ veletrgovac, saborski zastupnik 1883. godine, gradonačelnik Senja od 1886. do 1893. godine te počasni grčki generalni konzul u Primorju i počasni konzul Kraljevine Italije sve do Prvog svjetskog rata. On je osnivač "Prvog hrvatskog parobrodarskog društva" u Senju i predsjednik "Jadranske plovidbe". Nakon razvojačenja Vojne krajine 1871. i njezina sjedinjenja s banskom Hrvatskom 1881. godine, kao pravaš izabran za narodnog zastupnika kotara Brlog. Na zajedničkom saboru u Budimpešti biran je također za zastupnika Hrvatskog sabora i tu visoku dužnost obnašao je punih 17 godina. Obavljao je od 1887. godine i dužnost predsjednika Trgovačke i Obrtničke komore u Senju, a njegovom

²¹ Ladislav Krajač je bio oženjen Helenom pl. Hreljanović, kćerkom senjskog kapetana, a kasnije austrijskog potpukovnika Vuka pl. Hreljanovića i Ivane Franciske r. pl. Poulle, talijanske plemkinje i grofice iz Verone. Hreljanovići su poznata senjska uskočka i plemićka obitelj, koja je gradu Senju dala nekoliko uskočkih vojvoda, gospodarstvenika i svećenika te drugih odličnika grada. Danas članovi ove obitelji ne žive u Senju, a legenda o njima je živo prisutna i danas u starih Senjana.

zaslugom došlo je u Senju do izgradnje tvornice duhana u kojoj je zaposlenje našlo dosta radnika, a posebice žena radnika iz Senja i okolice. Jedan je od utemeljitelja društva "Adriatique Electricite" S. A. na Sušaku, a društvo sa stranim kapitalom radilo je i na projektu iskorištavanje vodene snage rijeka Gacke i Like. Za svoj pregalački rad je dobio više domaćih i stranih visokih odlikovanja. Ivanovi potomci bili su i senjski odvjetnici dr. Ivan (Žan) i dr. Julius.

Ivan Krajač (1877.-1945.), sin Franje i unuk Ivana Krajača, utemeljitelja parobrodarstva, bio je ministar gospodarstva i trgovine Kraljevine SHS i poznati planinar, a nestao je u Bleiburgu 1945. godine. Završio je pravni fakultet u Beču, a bavio se ekonomskim studijima te je kao član HSS dva puta biran za narodnog zastupnika kotara Varaždin. Bio je istaknuti hrvatski alpinist koji je otkrio Rožanske Kukove na Velebitu, slikovitu grupu kamenih vrhova na 1600 metara nadmorske visine, potom i jednu od najvećih krških špilja na Velebitu, Vrtlinu. U časopisu *Hrvatski planinar* objavljivao je mnoge zapise o svojim usponima, a bio je i prvi predsjednik Hrvatskog planinarskog društva u Kraljevini Jugoslaviji. Za svoj pregalački rad odlikovan je visokim domaćim i stranim odličjima. Majka mu je bila iz obitelji Klemenčić, čija je majka rođena Vranyczani - Dobrinović pa je bio u bližem srodstvu s mnogim plemićkim obiteljima u Hrvatskoj i Austriji.

Vuk Krajač (1894.-1962.), istaknuti publicist i poligot, službuje u Trgovačkoj komori u Zagrebu i Ministarstvu trgovine i industrije u Beogradu. Utemeljio je Senjsko muzejsko društvo i Gradski muzej u Senju te bio počasni konzervator grada Senja. Umro je 1962. godine u Senju, a pokopan na senjskom groblju sv. Vid.

Ivica Krajač (r. 1938.), sin Vuka Krajača, poznati je hrvatski glazbenik-skladatelj koji danas živi u Zagrebu, baš kao i njegova sestra Jelkica Krajač Bonačić.

Senjska loza plemićke obitelji Krajač bila je rodbinskim i ženidbenim vezama i odnosima povezana s mnogim plemenitaškim i aristokratskim porodicama u Hrvatskoj i Europi, kao npr. Hreljanović, Albinoni, Demelli "de Lowensfeld", Bassani Sacchi, Saracca, Pisačić, Vraniczany- Dobrinović, Horvath" de Szent Peter, de Worowanszky, de Turanszky, Pulle, Carlotti de Riparbella, Vimercati, Guldenstein, dal Pozzo, Sarego, des Alighieri, Pellegrini, Salerno, de Bra, d' Arsio, Marani, Mattioli, D'Arco, Saibante, Caccialli, da Vico, Paleologue, Soranzo il Colori.

Krajači su i Hrvati iz okolice Vrbovskog, a ponajviše je Krajača rođeno u Lipovšćakima kraj Ogulina. Danas u Hrvatskoj živi oko 100 Krajača u četrdesetak domaćinstava. Potomci senjskog konzervatora i utemeljitelja Gradskog muzeja povremeno borave u ljetnim mjesecima u Senju.

U povijesti i životu grada Senja Krajači su zauzimali značajne položaje kao gospodarstvenici i političari te su ostavili dubok trag u povijesti, politici i kulturi

ovoga uskočkoga lučkoga grada. Sudjelovali su u najznačajnijim gospodarskim projektima grada u 19. i 20. stoljeća, a posebice su značajni za razvoj senjskog pomorstva i trgovine te uspostavi cestovnog prometa s unutrašnjošću.

Izvori

Zaključci Sabora Kraljevine Hrvatske i Slavonije (1631.-1693.), Hrvatski državni arhiv, knjiga I., str. 248., Zagreb 1958.
Objavljeni Zaključci Hrvatskog sabora:
sv. I. (1631.-1693.), 1958.god.
sv. II.(1693.-1703.),1958. god.
sv. III.(1714.-1735.), 1961.god.
sv. IV.(1735.-1743.), 1964. god.
sv. V.(1743.-1749.), 1966. god.
Hrv- kraljevske konferencije: sv. I. 1689.-1716., Zagreb 1985. i dalje.
Gradski muzej Senj, Obiteljski fond Krajača

Literatura

Brozo BROZOVIĆ, *Vinodolska knežija i morska kupališta*, Zaklada tiskare Narodnih novina, Zagreb, 1938, 336.
Mira KOLAR-DIMITRIJEVIĆ, *Gospodarsko djelovanje dr. Ivana Krajača Senjanina*, *Senjski zbornik*, 21, Senj, 1994, 253-271.
DUIŠIN, *Plemstvo i biografija porodice Krajač*, *Glasnik Heraldike*, Heraldčki zavod Hrvatske, godina II., 2, Zagreb, 1938.
Radoslav LOPAŠIĆ, *Oko Kupe i Korane*, MH, Zagreb, 1895.
Radoslav LOPAŠIĆ, *Spomenici Hrvatske krajine*, knjiga III., JAZU, vol. 20, Zagreb, 1889.
Enver LJUBOVIĆ, *Gradski i plemićki grbovi Senja*, vlastita naklada, Senj, 1998.
Enver LJUBOVIĆ, *Grbovi plemstva Gacke i Like*, IK "Adamić", Rijeka, 2001.
Enver LJUBOVIĆ, *Grbovnik Gacke, Krbave, Like, Senja i Vinodola*, Senjsko književno ognjište, Senj, 2007.
Stjepan PAVIČIĆ, *Seobe i naselja u Lici*, knjiga 41, JAZU, Zagreb, 1962.
Sanja ŠKRGATIĆ, *Vinodolska obitelj Krajač*, *Vinodolski zbornik*, 13, Crikvenica-Novi Vinodolski -Bribir, 2010, 117-120.

THE SENJ NOBLE FAMILY KRAJAČ - KRAJATZ - KRAJATCH

Summary

The author describes the famous Senj noble family who were involved in trade and seafaring. The work contains the coat of arms with a description and a family tree of the Senj branch of Krajač. The family was granted nobility and the family coat of arms by Croatian-Hungarian King Leopold I (1657-1705), and confirmed and announced at the meeting of the Croatian parliament in 1660. Ivan Krajač (Joannis Kraiach) received *Litarae nobiles* as an armalist-warrior. The Krajačs had two noble agnomens "of Steničnjak" and "of Blatnice", and they belong to ancient Croatian families. Even back in the 15th century this family possibly belonged to the brotherhood of the Steničnjak noble family. In various documents the County of Gorica is mentioned. In one Steničnjak judicial document from 29th July 1572, Kata Krajač, the widow of Petar Krajač is mentioned. This surname is mentioned in lists of military units of Senj and Otočac in 1551. In the second half of the 17th century after the stifling of the Zrinski-Frankopan resistance they appeared in secrecy in Ladvić near Crikvenica. After the quelling of the Zrinski and Frankopan resistance they lost all their estates which they owned and they had to hide and conceal their aristocratic origins. One important historical family document is a transcript written by Ivan Krajač, son of Tomin. Ivan had three sons: Tomo, Ivan and Mato. Tomo settled in Senj and founded the Senj lineage of Krajačs. Tomin's sons Ivan (1812-1881) and Rafael (1817-1885) together with several Senj merchants founded the Senj Shipping Society. Rafael was one of the most well-known merchants of Senj and is considered the founder of another branch of the Krajač family. From Ivan's descendants well known is Ladislav (1857-1928) a wholesaler, a member of parliament, mayor and honorary consul of the Greek Littoral who at the same time also established the First Croatian Steamship Society in Senj. Ivan Krajač (1877-1945) was minister of economy and trade in the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes and a well-known mountaineer. Vuk Krajač (1894-1962) was a publicist, serving in the Chamber of Commerce in Zagreb and the Ministry of Trade and Industry in Belgrade. He was the founder of the City Museum of Senj and a lifetime honorary conservator of Senj. Apart from the Senj connections to the Krajačs, there are also lineages in Crikvenica and Moravia to this famous trading family. The Senj lineage of Krajačs was in kinship and marital ties associated with many noble families in Croatia and Europe. The Krajačs left a deep impression in the history, culture and economy of Senj due to the economic activities of this maritime and port town.

Keywords: Senj, Krajač family, nobility, coat of arms, trade, maritime affairs, economy